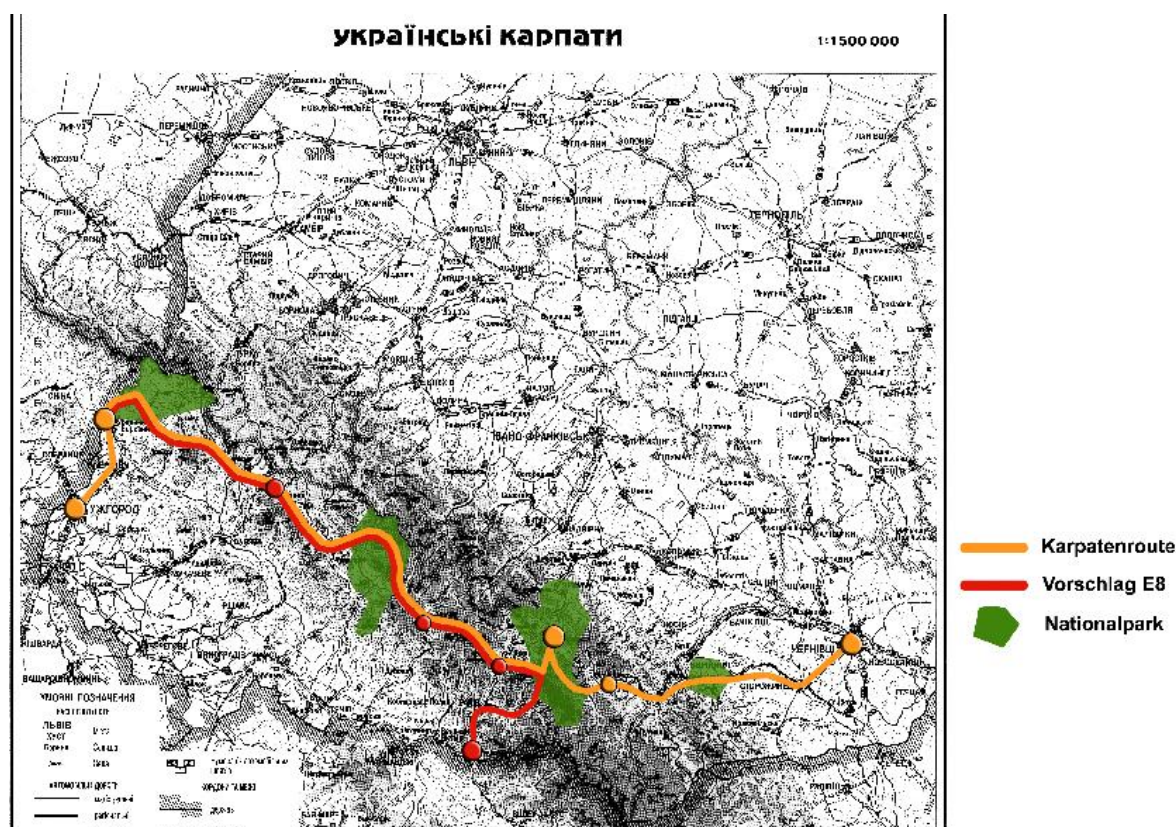

Опис етапів Карпатського мандрівного шляху на далекі відстані (з врахуванням пропозиції для продовження європейського мандрівного шляху на далекі відстані E8)

Етап 1: з Ужгорода Ужанською долиною до Малого Березного (кордон з Словачією), 3 дні

Шлях з Ужгорода до Малого Березного проходить Ужанською долиною, яка також знаменується воротами в лісисті Карпати. В цьому регіоні проживають перш за все лемки, які мають власну культуру, власні традиції, звичаї та обряди. До цього належать спеціальні жилі будинки з дерева, а також дерев'яні церкви у селах.

Місто Ужгород розташоване на берегах річки Прут, Тут проживає 117. 200 населення. Воно є обласним центром Закарпатської області. Зовсім поруч знаходяться Угорщина та Словачія. Історичній центр міста має багато визначних пам'яток, як наприклад збудована в 1904 році синагога (сьогодні філармонія), «Чеський квартал», який був споруджений в період, коли Закарпаття належало до Чехословачії (1919 - 1938) і який є

одним з малочисленних прикладів архітектурного стилю кубізм. На замковій горі знаходиться греко – католицький собор, дуже старе приміщення університету, замок з краєзнавчим музеєм, та музеєм народної архітектури та побуту під відкритим небом, а також споруда колишньої єзуїтської школи (сьогодні бібліотека університету). В численних ресторанах міста можна познайомитися з смачною закарпатською, українською, угорською та румунською кухнею.

До Ужгорода можна потрапити поїздом з Будапешта чи Праги. Існує прямий зв'язок залізницею чи автобусом зі Львовом та Чернівцями. З міста Чоп, яке зняходиться поряд з Ужгородом, існує регулярний залізничний зв'язок з Віднем через Будапешт.

1 день: Ужгород – Невицький замок – Перечин
біля 21 км, біля 5 годин, 43 м перепад висот

Ужгород покидаємо з північного боку і рухаємось вздовж річки Уж. На низьких горбах розтягнулися спочатку селища з дачами. Найвідоміша дача, яка тут знаходиться, дача Хрущова, садок якої є улюбленим місцем відпочинку та приготування шашликів. Дальше вгорі на горбах знаходиться Невицький замок. Замок був збудований в 14 столітті і служив оборонною спорудою для торгового шляху з Східної до Західної Європи. В замку могли купці також переночувати. Дальше вздовж берега ріки Уж шлях веде до села Ворочево. Цей населений пункт називають в народі також селом розбійників. Жителі села проживають сьогодні від самозабезпечення. На краю села знаходиться вулканічне озеро, яке використовують як місце відпочинку. З Ворочева через підвісний пішохідний міст через Уж потрапляється до районного центру Перечин. Тут річка Туря впадає в Уж. Місто обмежене зі всіх сторін вершинами гір.

2 день: Перечин – Зарічево
біля 16 км, біля 4 годин, 177 м перепад висот

Схилами лісистих карпатських гір та їх вершинами шлях веде дикою природою з частково альпійською вегетацією до села Зарічево. Тут можна знайти самобутні дерев'яні лемківські будинки. На пагорбі знаходиться сільська церква. Звідсіля відкривається чудовий краєвид на долину річки та вершини гір.

3 день: Зарічево – Малий Березний
біля 28 км, біля 7 годин, 164 м перепад висот

Наступна станція шляху - вершина Вайлер Макаркі, висота якої 541 м над рівнем моря. Звідсіля дуже швидко приходиться в село Добриничі, яке лежить в середній частині Ужанської долини. Поблизу села Добриничі річка Лютянка впадає в річку Уж. Тут можна добре впізнати гостинність та привітність жителів села. Від Добринич всього лише 8 км до села Малого Березного. Тут знаходиться старий чоловічий монастир, в якому з часу незалежності України знову проживають монахи. Біля села Малий Березний розміщений перехід через кордон до Словачії.

З Малого Березного можна потрапити залізницею до Ужгорода.

Етап 2: з Малого Березного через хребет Яворник і полонину Руна до Воловця (районний центр), 4 дні

Хребет Яворник та високогірна полонина Руна створюють неповторні чудові враження від краєвидів на цьому етапі шляху. Він веде через регіон, в якому в старих самобутньоозбережених селах живуть ще як і лемки, так і бойки. Територія належить до наймолодшого в Україні національного парку Ужанського, який був створений в 1999 році. Він частково лежить на карстових формуваннях і одним із головних його завдань є охорона букових пралісів, високогірних полонин, рідкісних тварин, як наприклад карпатський тритон та карпатська саламандра, а також рідкісних рослин, які належать до Червоної книги України. Цей національний парк є частиною Карпатського біосферного резервату.

До Малого Березного їде з Ужгорода приміський поїзд . З Словачії (перехід через кордон Убля – Малий Березний) потрапляють до Малого Березного пішки чи переїжджають таксі.

1 день: Малий Березний – Великий Березний – Кострино- Яворник біля 22 км, біля 7 годин, 793 м перепад висот

Всього тільки 4 кілометри віддаляють Малий Березний від районного центру Великий Березний, в якому знаходиться керівництво Ужанського НПП. В містечку проживає також словацьке населення, яке має власну церкву та жіночий монастир. Економічну базу створюють деревообробна, текстильна та взуттєва індустрії. Річку Уж можна перейти по старому підвісному мосту. В Великому Березному спинаються часто хмари перед Карпатами. Саме тут найбільша кількість дощових днів по всій Україні протягом року. З Великого Березного шлях веде далі до села Кострино, яке знаходиться 290 м над рівнем моря. В цьому лемківському селі височить стара покрита гонтою церква, збудована в 1706 році. Знову потрібно перейти Уж по підвісному мосту, щоб піднятися різко вгору на Яворник (296 м над рівнем моря). В долині над річкою Уж видніються романтичні карстові скелі. Підйом аж до вершини проходить буковими пралісами. Схилами гір досягається маленької гірської хатинки , яка була споруджена в роки Чехословацької республіки, яка зараз не використовується в господарських цілях, але де при необхідності можна переночувати.

2 день: Яворник – Черноглова – Буковцево – Лумшори біля 20 км, біля 7 годин, 700 м перепад висот

З схилів Яворника шлях веде вниз полонинами для сінокоосу та випасу худоби до 8 км віддаленого села Черноглове, в якому можна побачити закарпатську народну архітектуру 17 століття в бойківському стилі. Село розташоване на березі річки Лютянка. Ще самобутнішим є наступне карпатське село Буковцево, яке знаходиться далі на шляху. Тут спостерігається дуже незначний вплив сучасності. Більшу частину села можна досягти тільки з допомогою коней чи пішки. Добре збереглися старі будинки та стодоли, паркани та прикраси на будинках. На сільських дорогах можна побачити домашню птицю різних видів. Минаючи стару церкву, дорога йде вгору по схилах гір. По хребту, звідки відкриваються фантастичні краєвиди, доходить до спуску і через високогірні луки досягається турбази «Полонина» в селі Лумшори. На краю села знаходяться численні мінеральні джерела та чудовий водоспад.

3 день: Лумшори - полонина Руна - Ждинієво біля 24 км, біля 10 годин, 1 150 м перепад висот

Довга мандрівка спочатку лісом, а пізніше луками на вершину з різноманітними лісовими ягодами (малиною, чорницею, ожиною) дарує незабутні враження та хороший настрій мандрівникам.

Через підвісний міст від турбази «Полонина» шлях веде лісовою дорогою різко вгору спочатку по серпантину, а пізніше ще різкіше аж до малого озера (839 м над рівнем моря). Озеро з маленькими дерев'яними будиночками на березі та джерелом питної води використовують як місце відпочинку. Вздовж наступного шляху аж до найвищого пункту полонини Руни (1 479 м над рівнем моря) можна побачити зруйновані споруди та залишки бетонного фундаменту. На самій вершині стоять руїни ракетних установок та бункери.

З вершини відкривається грандіозні види, як наприклад вершина Остра (1 405 м над рівнем моря), Пікуй (1 406 м над рівнем моря), Шипот, а також Бескиди в напрямку Словачії. На схід з вершини шлях веде схилами, повністю покритими чорницею. Незвичайне розміщення дерев супроводжує мандрівника, в лісі можна побачити та поласувати малиною та ожиною. На гірських полонинах можна зустріти влітку коней гуцульської породи. Після наступного гірського хребта спуск веде спочатку в Збене і далі лісовою дорогою досягається села Ждинієво.

4 день: Ждинієво – Афранка – Воловець біля 20 км, біля 6 годин, 500 м перепад висот

З Ждинієва йдеться спочатку вниз до розгалуження доріг на Афранку. На іншому кінці села Афранка дорога веде різко вгору. Залишивши поряд себе вершину гори Кучера, дорога йде через високогірну луку до вершини Яблоново, а звідти вниз в долину ріки Віча. Незабаром можна побачити залізничну лінію, яка вказує шлях до Воловця, який розміщений на північ від хребта Боржава і лежить на висоті 500 м над рівнем моря. Воловець – маленьке містечко і районний центр в Карпатах, оточений буковими, дубовими та сосновими лісами. Господарську базу створює тут деревообробна промисловість. У місті знаходяться малі та середні готелі та приватні садиби.

Воловець – одна із залізничних станцій основного сполучення Чоп – Львів. Звідсіля легко потрапити до Львова, а також до Ужгорода. З Чопа існує прямий зв'язок з Будапештом та Віднем.

Етап 3: з Воловця по гірському хребту Боржава і вершині Кук через територію національного парку «Синебір» до «німецьких сіл» Дойч Мокра, сьогодні Комсомольськ, та Кьонігсфельд, сьогодні Усть Чорна, 6 днів

Цей етап проходить м'якими середньогірськими ландшафтами з великими селами в довгих долинах, інтенсивним використанням орних земель та вирощуванням садів в самих населених пунктах та поблизу них, а також необмеженими сінокосами. Тут переважає буковий ліс, який внизу активно використовується з господарською метою, вгорі – буково - ялиновий праліс, а на гірських хребтах та вершинах – велитенські гірські пасовища – полонини.

До стартового пункту Воловця можна потрапити залізницею з Чопа чи Львова. А також маршрутним автобусом з Ужгорода.

На першому етапі подорожуючи може вибрати шлях через вершини з видом на далекі відстані та шляхом по долинах, де познайомиться з сільським життям та устроєм села.

1 день: Воловець – Великий Верх – Пилипець (альтернативний шлях через вершини)

біля 20 км, біля 6 годин, 350 м перепад висот

Шлях йде лісом різко вгору, тоді через зарослі гірської сосни та кам'яністі схили аж до метеорологічної станції. Ця знаходиться на вершині гори Плай. По хребту досягається вершини Великий верх (1 598 м над рівнем моря). Від вершини Плай до гори Великий Верх шлях проходить через чудові ландшафти. Звідсіля видно всю дугу Боржавського хребта. На гірських луках ростуть кущі чорниці та брусниці. З самого ранку до вечора тут можна зустріти групи збирачів ягід. Далі шлях тягнеться через хребет аж до спуску в село Пилипець. Лісовою стежкою йдеться аж до приватних городів на початку села. В селі Пилипець проживають як угорські, так і українські сім'ї.

1 день: Воловець – Великий Верх – Пилипець (альтернатива: шлях долиною)

біля 17 км, біля 5 годин, 350 м перепад висот

Шлях долиною приводить в село Гукливий. Мова йде про дуже самобутнє село з традиційними дерев'яними будинками та парканами із штахет, які є типовими для лемківських сіл. Сільська церква збудована в 18 столітті. В самому кінці села розташована турбаза «Думка». Дорога веде через перевал та ліс і досягає села Пилипець.

2 день: Пилипець – хребет Боржава – Тюшка

біля 14 км, біля 5 годин, 550 м перепад висот

Вздовж річки Плошанки потрібно пройти всього 7 кілометрів, щоб потрапити до мальовничого водоспаду Шипот. Водоспад - притягуючий пункт для багатьох подорожуючих та екскурсантів. Саме тут почиється вихід через перевал спочатку на гірський масив Присліп, а пізніше на хребет Боржава. Він також не покритий лісом. Через різні вершини масиву досягається його найвищого пункту гори Кук (1 360 м над рівнем моря). Звідсіля прямується вниз в долину, де розташоване село Тюшка.

3 день: Тюшка – Кам'янка

біля 16 км, біля 5 годин, 320 м перепад висот

З села Тюшка мандрівник йде долиною, яка через дощі часто болотиста. Тут можна зустріти поодинокі сільські садиби. По відкритій ландшафтній місцевості шлях веде на гірський масив Кам'янка. Звідсіля добре видно краєвиди аж до Великого Верха,

Боржавський хребет і дорогу в напрямку до міста Міжгір'я, районного центру Закарпаття. Шлях веде поза Міжгір'я і приводить до єдиного в Україні музею лісосплавів, розташованого на ріці Ріка. Стара будівля та транспортні спорудження є оригінальними. Метою денного маршруту є високогірне село Кам'янка.

4 день: Кам'янка – Синевір
біля 15 км, біля 4 годин, 300 м перепад висот

Під час спуску з села Кам'янка відкривається вид на безкінечні ланцюги гір. Вдалині на високогірних пасовищах можна побачити корів та отари овець. Кинувши погляд на одну із долин, можна чітко побачити труби газопроводу з Сибіру в Західну Європу, який проходить через територію України. Якщо досягти села Синевір, то звідсіля починається територія національного парку «Синевір». В цьому багатому лісами регіоні проживають бойки. В середині лісу на висоті 989 м над рівнем моря знаходиться озеро Синевір. Глибина озера 22 м. На берегах озера ростуть ялинки, яким по 150 – 200 років. Краєвид просто чарівний. На березі озера знаходяться численні готелі та туристичні споруди, адже Синевір – улюблене місце відпочинку багатьох подорожуючих. Ведучи мову про Синевірське озеро, маєтсья на увазі також особливий біотоп, наповнений мінеральною водою з постійною круглорічною температурою води 11° С.

5 день: Синевір – Німецька Мокра
біля 25 км, біля 7 годин, 500 м перепад висот

З Синевіру через перевал потрапляється до села Німецька Мокра, сьогодні Комсомольськ. Шлях перевалом зорієнтований вздовж потоку і веде до малого озерця з цікавими представниками рослинного та тваринного світу, як наприклад популяції жовтоспинної жерлянки. З кожного боку перевалу повністю змінюється краєвид: вузька долина з стрімкими схилами, густо покритими лісами з самого низу аж до вершини, чи великі безлісі ділянки. Високі смереки додатково затемнюють ландшафт. Село Німецька Мокра/Комсомольськ засноване в 1775 році як австрійська колонія по заготівлі деревини. Мова йде про село лісорубів. Коли подорожуючі з німецькомовного простору завітають в кафе чи магазин, то з ними привітаються на німецькій мові. Багато жителів села в останні роки виїхали на проживання до Німеччини.

6 день: Німецька Мокра – Усть Чорна (Кьонігсфельд)
біля 15 км, біля 4 годин, 50 м перепад висот

З Німецької Мокрої потрібно йти вздовж проїжджої дороги аж до села Руська Мокра, яке розташоване на річці Терезва. На краю села видніється турбаза «Ялинка», яка добре придатна для ночівлі подорожуючих. З Руської Мокрої шлях веде далше до Усть Чорної, колишнього села Кьонігсфельд. Ця відносно велика колонія мала раніше більшість німецькомовного населення. В південно – західній частині села видно численні приклади, що тут раніше жили німецькі сім'ї: цвинтар, розміщений під укіс, розп'яття з німецькомовним написом на дорозі, а також німецькі написи на будинках. Також ще сьогодні можна почути привітання місцевого населення з австрійським діалектом «Грюс Готт».

З Усть Чорної можна автобусом добратися до Міжгір'я, а звідтіля також автобусом до Львова, Івано – Франківська та Ужгорода.

Етап 4: з Усть Чорної на вершини Темпа, Унгаряска, Дог'яска і Близниця (головний Карпатський хребет), вниз в долину ріки Тиса до Квасів, 3 дні

Ця частина Карпат сформована високими вершинами Свидовецького гірського масиву. Мандрівний шлях на далекі відстані є ідентичним з старим маршрутом по хребту через вершини та сідловини, які розміщені між ними. Шлях хребтом – це старий кордон і сьогодні використовується насамперед пастухами та збирачами ягід. Він належить до готових маркованих і доглянутих мандрівних систем у Карпатах і випробуваних молодіжними мандруючими групами з Польщі, Чехії, Словачії, які можна тут зустріти.

До вихідного пункту Усть Чорна приїжджають автобусом з Міжгір'я. До Міжгір'я можна потрапити автобусом зі Львова, Івано – Франківська, Ужгорода.

1 день: Усть Чорна – Окула біля 23 км, біля 8 годин, 1 100 м перепад висот

З Усть Чорної (600 м над рівнем моря) етап проходить через різноманітні поселення та природні зони. Поселення лісорубів з власними городами та садками стежить за лісом, який складається з соснових насаджень. Звідсіля веде дорога по серпантину різко вгору. На краю шляху знову й знову зустрічаються джерела з водою. В вище розміщених букових, а пізніше ялицевих лісах прояснюється ландшафт. На деяких заворотах дороги відкривається вид, який дає потягтя про карпатський ландшафт. Понад лісом можна побачити перед собою могутні вершини Свидовця. Тут знаходиться стара дерев'яна хатина на полонині Окула, яка вже не використовується в господарських цілях.

2 день: Окула – Дог'яска – Драгобрат біля 14 км, біля 3,5 годин, 500 м перепад висот

Рухаючись по хребту, піднімаються спочатку на вершину Темпа (1 634 м над рівнем моря), з гори Темпа шлях веде до вершини Унгаряска (1 707 м над рівнем моря). Після – на вершину Дог'яска (1 764 м над рівнем моря). Під час спуску можна побачити мальовниче озеро Герешаска. Особливу ландшафтну формацію представляють вершини Великий Котел (1 707 м над рівнем моря) та Татарука (1 711 м над рівнем моря), схили яких утворюють котел, який має форму амфітеатру. В цьому захищеному від вітрів місці ростуть субальпійські рослини. Дорогою з низькорослою сосною та кущами ялівцю потрапляють на високогірну полонину Драгобрат. З гори видно блискучі купола церкви та розміщене в долині село. Тут знаходиться канатна дорога та нові споруди для ночівлі. Це місце розвитку лижного туризму.

3 день: Драгобрат – Близниця – Кваси біля 15 км, біля 4 годин, 520 м перепад висот

Через новий лижний регіон (з вже помітною ерозією) дорога йде різко вгору спочатку на Свидовецький масив, а пізніше на гору Близниця (1818 м над рівнем моря), Близниця – найвища вершина цього гірського масиву і одна з небагатьох скалистих гір у Карпатах. Тому це одне з місць, де можна знайти бажаний едельвейс. З Близниці йдемо хребтом трохи вниз аж до початку спуску в село Кваси. Ландшафт чудовий: луки змінюються лісом. Ще далеко до Квасів йдеться мимо кольорових будинків, до яких їхні жителі можуть потрапити тільки пішки.

З Квасів можна добратися поїздом або автобусом до Ужгорода чи Рахова. З Квасів їде прямий поїзд до Львова.

Етап 5: з Квасів до біологічного стаціонару Львівського університету, звідтіля через вершину Петрос до Козмечика та на гору Говерла (спуск в напрямку Ворохти (Карпатський мандрівний шлях на далекі відстані) чи в напрямку Рахова (Е 8)), 4 дні

Шлях з Квасів до вершини Говерла проходить по найвищому гірському масиву в Українських Карпатах – Чорногорі. (Говерла та Петрос – найвищі вершини України). З Квасів мандрується старими пралісами аж до Петроса. З Петроса дорога веде далі до кордону між Закарпатською та Івано – Франківською областями аж до Говерли. На Говерлі можна вибрати спуск в напрямку Ворохти, чи в напрямку Рахова. Постійна зміна лук, гірських лісів та долин річок з чарівним ландшафтом роблять цю мандрівку особливо багато різноманітною. Для порівняно довгих денних етапів потрібно мати в відповіді добрий фізичний стан.

Кваси знаходяться на висоті 560 м над рівнем моря і розміщені в долині річки Чорна Тиса, 15 км віддалені від районного центру Рахів. Кваси – курорт, в якому знаходиться чимала кількість мінеральних джерел, також центр літнього та зимового відпочинку.

До Квасів можна потрапити маршрутним автобусом з Ужгорода чи Рахова. З Рахова через Кваси їде прямий поїзд до Львова (колишнього Лемберга).

**1 день: Кваси – біологічний стаціонар
біля 15 км, біля 5,5 годин, 760 м перепад висот**

День починається легкою мандрівкою. Від моста через Чорну Тису дорога йде по серпантину через старі букові ліси до вершини Квасівський Менчул (1 314 м над рівнем моря). Недалеко до вершини переходиться на розгалуження, яке веде на гору Шешул (1728 метрів над рівнем моря). Через короткий відрізок часу проходиться мимо споруди колишньої сироварні і небагато віддаленого від неї біологічного стаціонару Львівського університету. Стаціонар знаходиться на висоті 1 200 метрів над рівнем моря. По сусідству розташоване гірське пасовище з коровами, вівцями та козами з сіл, які лежать в долині річки. В часи Чехословацької республіки це пасовище з стайнями було дуже сучасним, тому що муст по трубопроводі стівав просто в городи жителів села в долині.

**2 день: біологічний стаціонар – Петрос – Козмечик (гірська полонина Кевелів)
біля 14 км, біля 6 годин, 800 м перепад висот**

Цей день обіцяє дуже цікаву, але напружену довгу мандрівку. Від біологічного стаціонару дорога піднімається вгору в напрямку Шешула, не виходячи на вершину, але залишивши її праворуч вона веде далі в сідловину між Шешулом та Петросом (2 020). Подорожуючий пізнає найвищий гірський масив Українських Карпат – Чорногору. Петрос – третя по величині вершина цього масиву. Насамперед шлях тягнеться лісом, пізніше луками аж до самої вершини, на якій знаходиться недавно побудована каплиця. Після крутого спуску досягається сідловини між Петросом та Говерлою. Звідтіля прямується до Козмечика, де можна переночувати.

**3 день: Кевелів (гірська полонина Козмечик) – Говерла і спуск або до географічного стаціонару, або в село Богдан
біля 4 км до вершини, біля 4 годин, 1 000 м перепад висот**

Мандрівка дарує незабутні картини карпатських краєвидів. Підйом на Говерлу (2 061 м над рівнем моря), найвищу вершину України, починається з Кевелева. Вздовж дороги видно кам'яні прикордонні стовпи між колишньою Чехословакією та Польщею, сьогодні Закарпаттям та Івано – Франківською областю. На високогірних луках можна побачити рідкісні рослини, занесені в Червону книгу України. З Говерли видно весь

Чорногірський масив, Свидовець, долину річки Тиса, а також вершини Румунських Карпат.

З Говерли існують різні варіанти спуску.

**З Говерли до географічного стаціонару (звідсіля далі на Карпатський мандрівний шлях на далекі відстані)
біля 11 км, біля 4 годин, 1465 м перепад висот**

З вершини Говерли дорога веде різко вниз. З правого боку видніється водоспад Гук. Звідсіля бере свій початок річка Прут. Далі проходиться мимо метеорологічної та біологічної станцій. Біля біологічної станції знаходиться нетиповий садочок з грядочками, на яких, незважаючи на високогірне альпійське місцезнаходження, ростуть овочі та різноманітні квіти. Минаючи спортивну базу «Заросляк» приходиться до стаціонару географічного факультету Львівського університету, який розташований недалеко від дороги до Ворохти. Від стаціонару до Ворохти 19 кілометрів.

**З Говерли до Лугів, опісля в село Богдан (звідсіля далі на європейський мандрівний шлях на далекі відстані Е 8)
біля 14 км, біля 5 годин, 1320 м перепад висот**

Ця різноманітна дорога веде вниз через луки аж до границі лісу. На цій висоті споруджується нова будівля Карпатського біосферного резервату. Пройшовши пралісом, досягається дерев'яної дамби на річечці Говерла, яку було збудовано вкінці 19 століття і яка служила регулятором води при сплаві плотів. Не зовсім далеко знаходиться ставок, в якому на початку року розводяться карпатський та альпійський тритони. Дорога веде далі до контрольно - пропускного пункту Карпатського біосферного резервату, де знаходяться інформаційні щити про біосферний резервант, особливості мандрівок та правила поведінки для відвідувачів. Через 4 км досягається села Луги. Для ночівлі краще пройти ще невелику відстань до порівняно більшого села Богдан.

**4 день: спуск з географічного стаціонару до Ворохти
біля 19 км, біля 5 годин, 600 м перепад висот**

Якщо хтось хоче покинути мандрівний шлях на далекі відстані в напрямку Ворохти, то потрібно йти вздовж річки Прут до контрольно - пропускного пункту заповідної зони Карпатського національного природничого парку. Тут можна також отримати інформацію про Карпатський НПП. Звідсіля асфальтна дорога веде через ліс аж до початку села Ворохта. Ворохта – спортивно – туристичний центр, а також основний центр деревообробної промисловості в Карпатському регіоні. Вона розташована на висоті 500 м над рівнем моря. Вже на початку села можна побачити численні пилорами та деревообробні підприємства. Стара дерев'яна церква, яка розташована вгорі від центральної дороги, була споруджена в 18 столітті. Вона збудована в гоцульському стилі. Від церкви дуже добре видно долину ріки Прут. Залізниця була прокладена сюди за часів Австро – Угорщини.

З Ворохти можна потрапити поїздом чи автобусом до Івано – Франківська, Львова та Чернівців.

**4 день: спуск з села Богдан до Рахова
біля 15 км, біля 4 годин, 570 м перепад висот**

Європейський шлях на далекі відстані веде з Говерли на південь до кордону з Румунією. Простою лісовою дорогою потрапляється в місто Рахів, який лежить на

висоті 430 метрів над рівнем моря. Рахів – районний центр в східному Закарпатті, а також важливий центр спорту та туризму. Тут можна натрапити на справжніх свідків гуцульської регіональної культури. На краю міста розташований вражаючий ландшафтний парк, де можна побачити рідкісні види дерев, таких як кедр, модрина, тис ягідний, червоний бук. В Рахові засідає керівництво Карпатського біосферного резервату. 9 км від Рахова в селі Ділове знаходиться географічний центр Європи.

З Рахова поїздом та автобусом можна потрапити до Івано - Франківська, а також автобусом до Ужгорода.

Етап 6: від географічного стаціонару Львівського університету у Ворохті через Черногору до Верховини, 2 дні

Ця мандрівка веде в найвражаючіший масив в Карпатах – Черногірський, з своїми заповідними зонами та пралісами, які відносяться до території Карпатського національного парку. А також в центр Гуцульщини. На цьому етапі можна побачити справжні ознаки гуцульської культури, а саме традиції та обряди цього українського гірського народу, які збереглися до сьогодні

Щоб потрапити до географічного стаціонару Львівського університету, приїжджають поїздом чи автобусом зі Львова, Рахова чи Івано – Франківська до Ворохти. З Ворохти їздять місцеві мікроавтобуси до контрольно – пропускного пункту в заповідну зону Карпатського національного парку. Наступні 4 км можна пройти самому пішки, або проїхати, зупинивши власника.

1 день: географічний стаціонар Львівського університету – Бистрець біля 15 км, біля 5 годин, 100 м перепад висот

Перейшовши через міст над Прутом, шлях веде лісом Озінного лісництва в сідловину гір. Звідсіля відкривається чудова панорама багатого лісами Черногірського масиву. В цій частині Карпат росте у лісах дуже велика кількість грибів, особливо білих грибів, а також лікарських рослин. Високо на схилах гір між лісовими ділянками можна впізнати поодинокі господарства людей, будинки яких споруджені на карпатський манер: з чорного дерева та високими дахами та обрамлені луками. За кілька кілометрів від гуцульського села Бистрець можна зустріти горян, які роблять сіно чи пасуть овець.

2 день: Бистрець – Верховина біля 12 км, біля 4,5 годин, 120 м перепад висот

Від будинку селян в горах довгий шлях веде до єдиної сільської вулиці, на якій знаходяться школа, будинок сільської ради, церква, цвинтар. Поруч з дорогою протікає річка Бистрець. На дорозі не видно жодної машини, але вози з кіньми. Дерев'яна церква в селі Бистрець має рідкісні ікони особливого стилю і належить до пам'яток архітектури. В самому кінці села, яке має протяжність 8 км, мандрівник має можливість вибрати шлях через вершини, або долиною річки. Обидва шляхи знову збігаються в тому місці, де річка Бистрець впадає в Чорну Тису. Вздовж річки дорога йде до районного центру Верховини. Невеличке містечко Верховина розташоване на висоті 620 м над рівнем моря. Верховина – один із центрів деревообробної промисловості. Одночасно мова йде також про курорт з багатьма санаторіями та будинками відпочинку. Місто багате також джерелами мінеральної води. В центрі міста знаходиться краєзнавчий музей з експонатами гуцульської культури. На центральному ринку гуцульського регіону можна купити серед багатьох інших продуктів гуцульський сир бринзу. Верховина розташована на річці Чорний Черемош. Не далеко від неї знаходиться друга по величині вершина України Піп Іван (2040 м над рівнем моря).

З Верховини можна потрапити маршрутним автобусом до Івано – Франківська, Коломиї, Косова та Чернівців.

Етап 7: з Верховини через Усть Пуктилу та Виженський національний парк, через Стару Жадову та Буковинський горбистий ландшафт до Чернівців, 4 дні

З довгої долини поблизу Верховини цей етап веде через спуск з Чорногірського масиву Карпат в милуючий горбистий ландшафт Буковини, а також на територію Вижницького національного парку. Подорожуючий відчує зміни картин ландшафту, а також зміни кліматичних умов і їх вплив на флору та фауну.

Найвищим пунктом цього етапу є перебування в Чернівцях, обласному та культурному центрі Буковини.

До Верховини можна потрапити маршрутним автобусом з Івано – Франківська, Ворохти, Коломиї, Косова, Чернівців.

1 день: Верховина – Криворівня - Устерики - Усть Путила біля 14 км, біля 4 годин, 450 м перепад висот

Вздовж річки Чорний Черемош мандрівний шлях веде до села Криворівня. В сільській церкві з 17 століття знаходяться намальовані в стилі темпера настінні фрески. Відомий письменник Західної України Іван Франко неодноразово перебував у цьому селі. Саме тут знаходиться його музей. З Криворівні через гору потрапляється в село Устерики. Село оточують зі всіх боків гори. Тому тут існує особливо помірний клімат, придатний для росту персиків та абрикосів. В Устериках зливаються в одну ріку Чорний та Білий Черемош. Серпантинною дорогою, в самому кінці з невеликим спуском, досягається Усть Путили. Усть Путила - граничне місце між Івано – Франківською та Чернівецькою областями.

2 день: Усть Путила – Вижницький національний парк - Берегомет біля 18 км, біля 5 годин, 200 м перепад висот

З Усть Путили шлях веде до Вижницького національного парку. Він охоплює багато карпатських долин, які лежать нижче між ріками Черемош та Сірет. Ведучи мову про гори вздовж Сірету, мається на увазі м'які горбисті гори. В заповідній зоні національного парку знаходяться буковинські торфові болота з рослинами та тваринами, які знаходяться під охороною. Серед рідкісним є самосадний вид сосни. Національний парк відомий також своїми багаточисленними мінеральними джерелами. Після території, яка належить Вижницькому національному парку, дорога приводить в маленьке містечко Берегомет, жвавий господарський центр на Буковині. На південь від міста пасмо гір закінчує Карпати. Домашньою горою Берегомету називають вершину Стіжок.

3 день: Берегомет – Стара Жадова – Панка біля 21 км, біля 6 годин, 100 м перепад висот

З Берегомету мандрівний шлях веде плідним буковинським горбистим ландшафтом з середньовисотними ланцюгами гір, що складаються з пісковика. Ліси звузилися до невеликих ділянок. Села розміщені одне від одного на невеликих проміжках. Садки та городи біля кольорових будинків переповнені овочами, виноградниками та квітами. З маленького центру Стара Жадова потрапляють спочатку в Луківці, а після в село Панка.

4 день: Панка – Чернівці біля 23 км, біля 6,5 годин, 248 м перепад висот

З Панки до великого міста Чернівців можна мандрувати пішки через горби та долини, селами чи можна після приємного етапу долинами підійти до проїжджої дороги і решту шляху подолати автобусом.

Місто Чернівці розташоване на річці Прут. Це університетське місто, історичний, культурний та адміністративний центр Буковини. Чернівці мають оригінальну забудовчу панораму, яка формувалася через вплив різних культур. Мова йде про торгове місто з жвавим культурним життям. Історично Чернівці були найвіддаленішим від Відня центром Габсбургської імперії. На основі поєднання різних конфесійних та культурних традицій виникла особлива атмосфера в місті, яка описана багатьма поетами та художниками. Чернівці - батьківщина Павла Целяна та Рози Ауслендер. Найвищим багатством цього міста є стверджуюча толеранція між різними культурами, етнічними групами та конфесіями, яка підтримується з покоління в покоління. В місті проживає сьогодні 35 національностей, серед них українці, росіяни, євреї, румуни, молдавани, угорці, німці та інші.

До визначних пам'яток міста належить багато громадських споруд: залізничний вокзал в архітектурному стилі модерн (1908 рік), філармонія в стилі класицизму(1877), споруда керівництва області архітектора Йозефа Главки. Символом міста є споруда університету, в минулому резиденція буковинських метрополитів.

З Чернівців поїздом можна добратися до Львова, Івано – Франківська, Одеси, а автобусом - до Румунії.